

Opublikowane na: Mława (mlawa.pl)

Autor: Magdalena Grzywacz

Partyzanci zajęli Powiatowy Urząd Bezpieczeństwa i uwolnili więźniów

Publikowane od

26.06.2013 00:00:00

Publikowane do

26.07.2013 00:00:00

Dynamiczna, wartka akcja inscenizacji, którą mławianie obejrzeni w niedzielę, 23 czerwca br. przypomniała historie przemilczane przez lata. Partyzanci z podziemia niepodległościowego szybko i sprawnie rozbili Powiatowy Urząd Bezpieczeństwa w Mławie i uwolnili więźniów. Na chwilę Mława przeniosła się 60 lat w przeszłość.

Kilkuset mieszkańców Mławy obejrzało w niedzielne popołudnie spektakl zorganizowany przez warszawski oddział Instytutu Pamięi Narodowej i przygotowany przez rekonstruktorów z grup:

Przemyskie Stowarzyszenie Rekonstrukcji Historycznej "X D.O.K"
Stowarzyszenie Lubelska Grupa Rekonstrukcji Historycznej FRONT
Stowarzyszenie Historyczne Wielka Czerwona Jedyńka (+ pojazdy)
Stowarzyszenie Trójmiejska Grupa Rekonstrukcji Historycznych

W role cywilów i więźniów bezpieki wcielili się członkowie najlepszej z grup uczestniczących w VI Rajdzie Śladami Żołnierzy Wyklętych – młodzież z Ostrołęki.

Choć inscenizacja nie odnosiła się do żadnego konkretnego wydarzenia, można w niej było odnaleźć nawiązania do akcji odbicia więźniów z mławskiej siedziby UB przez partyzantów dowodzonych przez Wiktora Zacheusza Nowowiejskiego – „Jeża” w 1945 roku.

Akcja mająca na celu rozbicie więzienia UB w Mławie oraz wypuszczenie więźniów była doskonale przygotowana. W Kronice MO i SB w Mławie zapisano:
„W nocy 2/3 czerwca. 1945 roku banda BOW pod dowództwem „Jeża” w sile około 15 ludzi, uzbrojona w broń ręczną i maszynową, podszywając się pod funkcjonariuszy MO, z rzekomo aresztowanymi, wtargnęła do budynku UBP w Mławie. Po wejściu do budynku rozpoczęli strzelaninę z zaskoczenia i likwidację wartowników. W czasie służby zostali zamordowani funkcjonariusze Oraczewski Stanisław, Eugeniusz Lemański, Zbrzyzny Henryk oraz ciężko raniono Stanisława Chylińskiego. Do wtargnięcia bandy i przygotowania im danych o możliwości obrony Urzędu dopomógł magazynier - zbrojmistrz PUBP Nowakowski, a to w ten sposób, że w tym czasie zarządził czyszczenie broni, sam opuszczając przed tym Urząd. Banda zdołała opanować parter budynku i areszty znajdujące się w piwnicach, z których zostało wypuszczonych około 20 zatrzymanych. Wśród oficerów znajdowało się 3-ch oficerów bandy NSZ „Burzy”, między nimi dowódca oddziału Stanisław Waśniewski, ps. „Orka”, były obszarnik, a w czasie okupacji rządca majątku w Uniszkach

Zawadzkich i Gumowskich. Głównym celem operacji bandy było wypuszczenie na wolność aresztowanych, ich przywódców i innych członków bandy przebywających w aresztach.

Wycofując się banda ostrzeliwała budynek Urzędu i obrzuciła granatami, udając się w kierunku ulicy Olsztyńskiej do lasu mławskiego. W akcji pościgowej wzięli udział funkcjonariusze MO i UB oraz żołnierze Armii Czerwonej, w wyniku której został zabity członek bandy Jerzy Mandycz, zam. w Mławie. Po stronie ścigających został ciężko ranny żołnierz Armii Czerwonej, który zmarł w szpitalu w Warszawie”.

Podczas inscenizacji harcerze rozdawali wydawnictwa, które ukazały się specjalnie z okazji kolejnej edycji rajdu śladami Żołnierzy Wyklętych. Każdy z obecnych mógł otrzymać książkę „Ruch oporu Armii Krajowej na północnym Mazowszu 1945-1954” autorstwa panów Kazimierza Krajewskiego, Tomasza Łabuszewskiego i Jacka Pawłowicza oraz karty historyczne wielkości pocztówek z wizerunkiem i opisem bohaterów podziemia i Ruchu Oporu Armii Krajowej.

Mława była jednym z samorządów, które wspierały IPN w organizacji rajdu i imprez mu towarzyszących. Przypomnijmy - specjalnie dla mieszkańców Mławy odbyły się pokazy filmów dokumentalnych wyprodukowanych przez IPN, a w szkołach historycy z Instytutu przeprowadzili interesujące lekcje.

Magdalena Grzywacz/Rzecznik Prasowy UMM

•

-

•

-

.

-

•

-

Adres źródłowy: <https://mlawa.pl/arttykul/partyzanci-zajeli-powiatowy-urzed-bezpieczenstwa-i-uwolnili-wiezniow>